

تاریخ شفاهی جنبه فرهنگی انقلاب اسلامی
مجله ۱ - زبان انقلاب

صدیقہ جعفری نیک

www.ketab.ir

معلم حسابے

خاطرات شفاهی صدیقہ جعفری نیک

تحقیق و تدوین: مریم استادی

سرشناسه: استادی، مریم، ۱۳۶۶-
 عنوان و نام پدیدآور: خاطرات شفاهی صدیقه جعفری-نیک / تحقیق و تدوین مریم
 استادی؛ تهیه شده در واحد تاریخ شفاهی دفتر مطالعات جبهه فرهنگی انقلاب اسلامی؛ ویراستار
 گروه ویراستاران گنج، نرجس توکلی لشکرجانی
 مشخصات نشر: تهران: راه یار، ۱۳۹۹.
 مشخصات ظاهری: ۳۱۲ ص.
 فروست: تاریخ شفاهی جبهه فرهنگی انقلاب اسلامی، مدارس انقلاب ۲.
 شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۶۸۹۵۶-۴
 وضعیت فهرست نویسی: قیفا
 موضوع: جعفری-نیک، صدیقه، ۱۳۲۹-
 موضوع: آموزش بزرگسالان - ایران - معلمان - خاطرات
 موضوع: Diaries -- Iran -- Adult education teachers
 شناسه افزوده: دفتر مطالعات جبهه فرهنگی انقلاب اسلامی، واحد تاریخ شفاهی
 رده بندی کنگره: LB۲۸۲۲/۴
 رده بندی دیویی: ۳۷۱/۱۰۰۹۵۵
 شماره کتابشناسی ملی: ۶۳۳۹۱۷۰

www.ketab.ir

معلم حسایی:

خاطرات شفاهی صدیقه جعفری-نیک

تهیه شده در واحد تاریخ شفاهی دفتر مطالعات جبهه فرهنگی انقلاب اسلامی

- تحقیق و تدوین: مریم استادی
- ویراستار: گروه ویراستاران گنج: نرجس توکلی لشکرجانی
- صفحه‌آرا: حسین شیربازی مزرعه‌امامی
- مدیر تولید: رضا کاظم‌لو
- امور فنی: چاپ: امیرحسین کریمی
- ناشر: راه یار
- شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
- شابک: ۹۷۸ - ۶۲۲ - ۶۶۸۹۵۶ - ۴
- چاپ اول: ۱۴۰۰
- قیمت: ۵۰۰۰ تومان

دفتر مطالعات جبهه فرهنگی انقلاب اسلامی:

- تهران، بولوار کشاورز، خیابان ۱۶ آذر، پلاک ۶۰، حسینیة هنر
- مشهد، خیابان مدرس، کوچه مدرس ۴، پلاک ۱۰، حسینیة هنر
- قم، خیابان معلم، بین معلم ۱۲ و میدان روح الله، پلاک ۱۳۱

تلفن: ۰۲۱۲۲۷۹۵۲۴
 تلفن: ۰۲۱۳۳۸۹۶۰۴۶۶
 تلفن: ۰۲۵۲۷۷۶۶۹۰
 @RaheYarPub
 www.RaheYarPub.ir

www.AmmarYar.ir
 www.VaKetab.ir

برخی مراکز پخش:

شهید کاظمی: ۰۲۵۲۷۸۲۰۸۴۴
 به نشر: ۰۲۱۸۸۹۶۰۴۶۶
 بخش کتاب بردازان: ۰۵۱۳۲۲۳۳۹۱۰
 کتاب کُلفره: ۰۹۳۲۵۲۴۴۱۶
 www.BookRoom.ir

باتوق کتاب: ۰۲۵۳۱۰۷۷
 کتاب فردا: ۰۲۵۲۷۷۴۶۹۹۲
 بخش کتاب رسان: ۰۵۱۳۲۲۳۳۳۲۲
 بخش کتاب فلک: ۰۹۱۳۲۳۵۳۳۸
 www.ManVaKetab.ir

۸.....	بیشگفتار ناشر
۱۱.....	مقدمه
۱۵.....	دوران کودکی
۶۷.....	مدارس
۹۷.....	انقلاب
۱۲۵.....	آشنایی با نهضت
۱۳۱.....	روستای التیمور
۱۵۹.....	ازدواج
۱۶۷.....	روستای نیزه و گلشهر
۱۷۳.....	روستای لک لک
۱۸۷.....	روستای کریم آباد مارشک
۲۱۹.....	روستای نوکاریز
۲۲۵.....	روستای فارمد
۲۳۹.....	روستای زین الدین
۲۵۳.....	اردوی آموزشیاران نمونه
۲۶۱.....	روستای خطیب
۲۶۹.....	روستای التیمور
۲۸۳.....	بعد از نهضت
۲۹۱.....	منابع
۲۹۳.....	تصاویر

پیشگفتار ناشر

تاریخ‌نگاری انقلاب اسلامی عمیقاً به «روایت زنان» این انقلاب و طبعاً به خود انقلاب بدهکار است. زنان شهید انقلاب و دفاع مقدس، زنان مبارز پیش از انقلاب، همسران مبارزان انقلاب، همسران رزمندگان و شهدا و آزادگان و جانبازان، مربیان پرورشی، معلمان و مبلغان فرهنگی، جهادگران، دانشمندان، پژوهشگران، کارآفرینان و... هنوز به راستی روایت نشده‌اند؛ زنانی که محور خانواده بوده‌اند و حضور آن‌ها در عرصه‌های گوناگون مساوی با همراهی و حضور اعضای خانواده در انقلاب بوده است. آن‌ها در سکوت، تمام تلاشتان را برای نیروه‌های انقلاب را به دوش کشیده‌اند و باز هم در سکوت، روایت تلاش و مجاهدت زنان و مادرانه خود را در حاشیه موفقیت مردان انقلابی‌شان دیده‌اند.

جایگاه زنان در میانه و گوشه‌گوشه رویدادهای سازنده و مقوم انقلاب اسلامی و همچنین در خلق مفاهیم و ساختارها و نهادها و نیز تثبیت ارزش‌ها و تداوم کنش‌های انقلابی انکارناپذیر است؛ اما در جریان تاریخ‌نگاری رویدادمحور و شهرت‌زده و کلیشه‌ای، غالباً به سفیدی بین سطور و گاهی هم به تک روزه‌هایی سپرده شده است که مردان انقلاب در روایت‌های خود، به دنیای زنان انقلاب و پشتیبانی انقلاب باز کرده‌اند.

حضور کم‌تعداد زنان در جمع شخصیت‌های سیاسی که بیشتر آثار تولید شده در حوزه تاریخ‌نگاری انقلاب اسلامی را به خود اختصاص داده‌اند نیز مزید بر علت شده است تا حافظه تاریخی ایرانیان از روایت حماسه‌های مداوم و پرتکرار و البته بی‌صدای زنان جامعه، در مقایسه با سهم مردان، تقریباً خالی بماند و نهایتاً در

کلیشه‌ها خلاصه شود. در حالی که اگر آنچه از «الگوی سوم زن» در انقلاب محقق شده است، به خوبی روایت شود، نه تنها روایت تاریخی ما از رویدادها کامل می‌شود، بلکه می‌توانیم برای برخی مسائل زن امروز، مثل تعارض نقش‌ها، با مراجعه به تجربه زیسته «زن تراز انقلاب» پاسخ‌هایی بیابیم.

زن تراز انقلاب اسلامی می‌تواند زنی باشد در دل روستایی که با چند بچه قدونیم‌قد، کنار تنور، برای جبهه‌ها نان می‌پزد. می‌تواند زنی باشد که به خواست خدا فرزندی ندارد؛ اما عرصه تکلیف را رها نمی‌کند و با راه‌اندازی مکتب یا مدرسه‌ای، کمر به تربیت فرزندان جامعه پیرامونش می‌بندد. می‌تواند دختر مجردی باشد که دست روزگار سرنوشتش را به گونه‌ای رقم زده است که در کنار پدر و مادر یا خواهر و برادر یا حتی عمویا عمه‌اش زندگی می‌کند؛ اما بلا تکلیف و یله، روزگار نمی‌گذراند و بر حسب توانش کارهای بر زمین مانده را به دوش می‌کشد. می‌تواند زنی باشد که در کنار همسر داری و تربیت فرزندان، خودش و جامعه‌اش را هم به خاطر دارد و.... تاریخ انقلاب‌ها پر است از این زنان، چراغی باید تا آن‌ها را در اطرافمان ببینیم.

خلاً خسارت بار این روایت را جریان‌های غربی و ده وفمنیستی، به خوبی پر می‌کنند و در فقدان روایت زنان به معنای واقعی کلمه «تاریخ‌ساز» انقلاب اسلامی، به ترویج الگوهای غیربومی، بیگانه با سنت و آیین و فرهنگ و نیز مستحیل در یوتوپای غربی مشغول‌اند.

تلاش برای پرکردن این ظرفیت خالی، هم ادای دین به حافظه ملی ایرانیان است برای درک بهتر تاریخ مردمی انقلاب و هم کمک به ترسیم چهره زن انقلابی مسلمان. آنگاه و پس از چند سال، تکثر روایت‌های زنان از رشد و بالندگی آرام و مستمر انقلاب و رویش‌هایش، به تدریج اطلاعاتی متقن و فضایی امن در اختیار اهالی علوم انسانی و مطالعات زنان قرار می‌دهد تا جایگاه و نقش زن در اندیشه اسلامی را مبتنی بر تجربه‌های پرتکرار نسلی انقلابی تحلیل و ترسیم کنند. همچنین، به هنرمندان سینما و غیر سینما و صاحبان رسانه کمک می‌کند تا اگر قصد انصاف دارند، چهره واقعی زن امروز و دیروز و نیز چهره آرمانی زن فردا را چنین بلند و ایستاده ترسیم کنند.

ترسیم این جایگاه به خودی خود اهمیت ویژه‌ای دارد؛ اما هم‌زمان، به مقایسه

تعریف زن تراز در دوره پیش و پس از انقلاب هم کمک می‌کند و یاریگر دختران و زنان جوان در مقایسه زن تراز اسلام و انقلاب اسلامی با زن تراز تمدن غرب است.

■ ■ ■

واحد تاریخ شفاهی دفتر مطالعات جبهه فرهنگی انقلاب اسلامی، برای شناسایی و بازنمایی الگوهای مردمی و متکثر از تجربه زیسته زنان در انقلاب، تلاشی را آغاز کرده است. بدیهی است هرآنچه انجام شده و در دست انجام است، در مقایسه با انبوه حماسه‌ها و مجاهدت‌های غرورآفرین و تحسین‌برانگیز زنان و مادران در پیشبرد انقلاب اسلامی پُرکاهی بیش نیست.

واحد تاریخ شفاهی

دفتر مطالعات جبهه فرهنگی انقلاب اسلامی

www.ketab.ir